

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.007.04.2022

Pani
Marzena Pulik-Sowińska
Dyrektor
Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli
ul. Fryderyka Chopina 15A
65-031 Zielona Góra.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/22/509 Działalność publicznych placówek doskonalenia nauczycieli w województwie lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim.

Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze. (dalej: <i>ODN</i> lub <i>Ośrodek</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Lidia Bugiera – Dyrektor Ośrodka (od 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2022 r.) Marzena Pulik-Sowińska – Dyrektor Ośrodka (od 1 września 2022 r.)
Zakres przedmiotowy kontroli	Organizacja i prowadzenie doskonalenia zawodowego nauczycieli.
Okres objęty kontrolą	Od 1 września 2019 r. do 31 sierpnia 2022 r. z uwzględnieniem dokumentów sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	Tomasz Przybysz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LZG/118/2022 z 30 listopada 2022 r.

(akta kontroli str. 1)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej jako: *ustawa o NIK*.

Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Ośrodka w zakresie objętym kontrolą.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ośrodek w całym okresie objętym kontrolą posiadał wymaganą akredytację, stanowiącą potwierdzenie wysokiej jakości prowadzonych form doskonalenia nauczycieli. Zatrudnieni pracownicy posiadali odpowiednie kwalifikacje, a realizacja zadań Ośrodka następowała przez efektywne wykorzystanie zasobów kadrowych. Plany pracy oraz sprawozdania sporządzane były rzetelnie oraz terminowo przedkładane do zaopiniowania bądź zatwierdzenia właściwym organom.

ODN realizował w formach przewidzianych przepisami prawa wszystkie obowiązkowe zadania obejmujące organizowanie i prowadzenie doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli, w szczególności oferował i prowadził szkolenia i warsztaty metodyczne z zakresu metodyki nauczania każdego z przedmiotów obowiązkowych wymaganych na egzaminach ósmoklasisty i maturalnym, a także udostępniał informacje o kształceniu i doskonaleniu zawodowym nauczycieli.

Ponadto, Ośrodek organizował i prowadził sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli oraz dyrektorów szkół, współpracował z Lubuskim Kuratorem Oświaty, organami prowadzącymi, dyrektorami szkół i nauczycielami w diagnozowaniu potrzeb w zakresie doskonalenia nauczycieli, uwzględniając przy realizacji swoich zadań uwarunkowania i potrzeby społeczne związane z edukacją zdalną, migracją i objęciem obowiązkiem szkolnym oraz integracją dzieci obcokrajowców, uchodźców oraz Polaków powracających z zagranicy, a także stosował innowacyjne formy i metody pracy.

Nie wszystkie zadania zaplanowane przez ODN na lata szkolne 2019/2020 - 2021/2022 zostały zrealizowane, w szczególności z powodu wystąpienia pandemii COVID-19 i braku możliwości realizacji zajęć w formie stacjonarnej. Podkreślić należy, iż Ośrodek z uwagi na powyższą sytuację, zrealizował w trybie zdalnym szereg form doskonalenia nie ujętych w planach pracy.

Dyrektor ODN prawidłowo sprawował nadzór pedagogiczny nad pracą nauczycieli-doradców metodycznych.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

1 Organizacja i prowadzenie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Opis stanu faktycznego

1 ODN w dniu 17 kwietnia 2020 r. złożył do Lubuskiego Kuratora Oświaty, uzgodniony z organem prowadzącym wniosek o przyznanie akredytacji placówce doskonalenia nauczycieli. Do wniosku dołączono wszystkie załączniki³ wskazane w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 października 2018 r. w sprawie akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli (dalej: *rozporządzenie w sprawie akredytacji*)⁴.

Zespół akredytacyjny⁵ po analizie ww. wniosku wraz z załącznikami oraz przeprowadzeniu wizyty akredytacyjnej stwierdził, że Ośrodek spełnia warunki wymagane do uzyskania akredytacji określone w § 3 rozporządzenia w sprawie akredytacji. Lubuski Kurator Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim decyzją⁶ z dnia 29 czerwca 2020 r. przyznał ODN akredytację. Do dnia jej przyznania, Ośrodek posiadał ważną akredytację⁷ uzyskaną w dniu 11 kwietnia 2007 r.⁸.

(akta kontroli str. 72-91)

2 W latach 2019-2022 średnioroczne zatrudnienie w Ośrodku wyniosło 41,69 etatów⁹, w tym na stanowiskach: dyrektora i wicedyrektora dwa etaty, kierowników 5,81 etatów, konsultantów 10,34 etatów, doradców metodycznych 6,89 etatów oraz pracowników ekonomicznych, inżynierjno-technicznych 16,65 etatów.

Osoby zatrudnione na stanowisku Dyrektora ODN oraz nauczyciele-konsultanci¹⁰ posiadali odpowiednie kwalifikacje¹¹, zgodne z wymogami określonymi w § 8 ust. 1 oraz w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli¹² (dalej: *rozporządzenie PDN*).

(akta kontroli str.2, 170-173, 179)

³ Do wniosku dołączono: statut placówki doskonalenia, plan pracy placówki doskonalenia na rok szkolny i sprawozdanie z realizacji planu pracy placówki doskonalenia za dany rok szkolny za okres ostatnich 5 lat szkolnych, uzasadnienie wniosku zawierające własną ocenę działalności placówki doskonalenia za okres ostatnich 5 lat szkolnych, informację o kwalifikacjach zatrudnionej kadry, wnioski z analizy informacji, o których mowa w § 3 pkt 3 lit. c, za okres ostatnich 5 lat szkolnych, wnioski i rekomendacje, o których mowa w § 3 pkt 3 lit. E, opis systemu zapewniania jakości, o którym mowa w § 3 pkt 5 lit. A oraz dowód wniesienia opłaty, o której mowa w § 13 ust. 1.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 2029.

⁵ Powołany przez Lubuskiego Kuratora Oświaty w dniu 15.06.2020 r.

⁶ Decyzja nr KO.I.5470.4.2020.PD

⁷ Akredytacja przyznana przez Lubuskiego Kuratora Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim na podstawie Decyzji nr 8/07 z dnia 11 kwietnia 2007 r.

⁸ Zgodnie z treścią art. 319 ust. 2 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 ze zm.) Placówki doskonalenia nauczycieli, które uzyskały akredytację na podstawie przepisów- ustawy o systemie oświaty, zachowują tę akredytację do dnia 31 sierpnia 2020 r.

⁹ W roku: 2019 - 36,88 etatów, 2020 – 42,30 etatów, 2021 – 44,17 etatów, 2022 – 43,38 etatów.

¹⁰ Badaniem objęto próbę trzech nauczycieli-konsultantów. W ODN nie byli zatrudnieni specjaliści niebędący nauczycielami.

¹¹ Osoby zatrudnione na stanowisku dyrektora Ośrodka uzyskały stopień nauczyciela dyplomowanego i mianowanego, posiadały ukończone studia wyższe magisterskie, kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania placówkami oświatowymi oraz wymagany staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela. Nauczyciele-konsultanci uzyskali stopień nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego oraz posiadają niezbędny czas pracy oraz kwalifikacje wskazane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1289 ze zm.).

¹² Rozporządzenie z dnia 28 maja 2019 r (Dz. U. z 2019 poz. 1045, ze zm.).

3 Sejmik Województwa Lubuskiego uchwałą nr XLIX/761/18¹³ ustalił tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć nauczycieli zatrudnionych w placówkach doskonalenia nauczycieli w wysokości 35 godzin. Zgodnie z zapisami Regulaminu Pracy Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, w ramach 20 godzin czasu pracy w siedzibie Ośrodka nauczyciele-konsultanci realizują zadania statutowe. Zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym, tj. 15 godzin, mogą być realizowane poza siedzibą Ośrodka.

Na podstawie zapisów harmonogramów czasu pracy oraz list obecności ustalono, że nauczyciele-doradcy metodyczni oraz nauczyciele-konsultanci realizowali powierzone im zadania w pełnym wymiarze czasu pracy¹⁴, tj. w wymiarze odpowiednio dziewięciu i 35 godzin¹⁵. Pracownicy Ośrodka nie prowadzili zajęć edukacyjnych za dodatkowym wynagrodzeniem.

(akta kontroli str. 122-123, 132-139, 140-145)

4 Dyrektor ODN przekazywała plany pracy Ośrodka na lata szkolne 2019/2020 i 2021/2022 Lubuskiemu Kuratorowi Oświaty¹⁶, celem ich zaopiniowania, oraz Zarządowi Województwa Lubuskiego¹⁷, w celu ich zatwierdzenia, z zachowaniem terminów wskazanych w § 28 ust 2 i 6 rozporządzenia PDN¹⁸.

Z zapisów ww. planów pracy wynika, że ODN organizował i prowadził doskonalenie zawodowe nauczycieli m.in. w zakresie kierunków polityki oświatowej państwa, wskazanych przez Ministra Edukacji Narodowej¹⁹. Dla każdego z kierunków wskazano programy, które będą opracowane i realizowane przez pracowników ODN poprzez m.in. organizację szkoleń, konferencji i warsztatów.

ODN nie otrzymywał ze strony organu prowadzącego oraz Lubuskiego Kuratora Oświaty żadnych wytycznych, uwag i wskazówek do planów pracy Ośrodka.

(akta kontroli str. 57-68, 192-205)

5 W okresie objętym kontrolą Dyrektor ODN za każdy rok szkolny sporządzała sprawozdania z realizacji planu pracy. Były one przedkładane Zarządowi Województwa Lubuskiego do dnia 30 września następnego roku szkolnego²⁰, tj. w terminie wskazanym w przepisie § 28 ust 8 rozporządzenia PDN.

W sprawozdaniach²¹ wskazano m.in. dane liczbowe dotyczące kadry realizującej zadania Ośrodka, opis realizacji zadań wynikających z kierunków polityki oświatowej państwa w odniesieniu do Planu pracy Ośrodka, pozostałych działań statutowych oraz dodatkowych zadań Ośrodka, a także efekty tych działań. Sprawozdania zawierały także wyniki badań opinii osób korzystających z oferty edukacyjnej Ośrodka oraz wnioski i rekomendacje na nowy rok szkolny.

¹³ Uchwała z dnia 17 września 2018 r. w sprawie określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć niektórych nauczycieli oraz zasad zaliczania do wymiaru godzin poszczególnych zajęć w kształceniu zaocznym i systemie kształcenia na odległość.

¹⁴ Badaniem objęto dokumentację źródłową dotyczącą dwóch nauczycieli-doradców metodycznych oraz dwóch nauczycieli konsultantów w okresie października 2021 r. oraz 2022 r.

¹⁵ W przypadku nauczycieli-konsultantów lista obecności dotyczy 20 godzin pracy w Ośrodku. Praca w pozostałych 15 godzinach nie jest udokumentowana.

¹⁶ W dniach odpowiednio: 11.07.2019 r. i 14.07.2021 r.

¹⁷ W dniach odpowiednio: 31.07.2019 r. i 26.07.2021 r.

¹⁸ Zgodnie z zapisami § 28 rozporządzenia, dyrektor publicznej placówki doskonalenia przedstawia plan pracy tej placówki na kolejny rok szkolny do zaopiniowania kuratorowi oświaty właściwemu ze względu na siedzibę placówki doskonalenia, w terminie do dnia 15 lipca poprzedniego roku szkolnego (ust. 2). Dyrektor publicznej placówki doskonalenia przedstawia plan pracy tej placówki do zatwierdzenia organowi prowadzącemu, w terminie do dnia 31 lipca poprzedniego roku szkolnego.

¹⁹ Pisma Ministra Edukacji Narodowej nr DKO-WNP.4092.51.2019.DB z 03.07.2019 r. oraz nr DKO-WNP.4092.46.2021.DB z 08.07.2021 r.

²⁰ Sprawozdania przedkładano: 29.09.2020 r., 24.09.2021 r., 30.09.2022 r.

²¹ Badaniem objęto sprawozdania za lata szkolne 2019/2020 oraz 2021/2022.

(akta kontroli str. 69-71, 206-246)

6 ODN w planach pracy²² ujął m.in. zadania dotyczące organizowania i prowadzenia doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie wskazanym w § 18 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia PDN.

Ośrodek w latach szkolnych 2019/2020 – 2021/2022 zrealizował 13 form doskonalenia zawodowego (z tego dwie formy nadające kwalifikacje i uprawnienia) w łącznej liczbie 2.870²³, z tego w roku szkolnym 2019/2020 – 1.145, 2020/2021 - 1.116, 2021/2022 – 609. Uczestniczyło w nich łącznie 22.370 osób²⁴.

W latach szkolnych 2019/2020-2021/2022 Ośrodek nie zrealizował 348 form doskonalenia, które ujęte były w jego planach pracy²⁵. Dyrektor ODN wskazała, iż przyczyny nieuruchomienia zaplanowanych form doskonalenia to: mała liczba zgłoszeń na daną formę doskonalenia, pandemia spowodowana wirusem COVID-19, problemy zdrowotne realizatorów. Ośrodek zrealizował łącznie 311 form doskonalenia nieujętych w planie pracy. Powodem poszerzenia oferty edukacyjnej Ośrodka była: potrzeba reagowania na potrzeby środowiska oświatowego związane m.in. z pandemią COVID-19, zatrudnienie doradców metodycznych, realizowanie form doskonalenia w ramach wygranych przetargów, a także poszerzenia kierunków polityki oświatowej państwa.

(akta kontroli str. 45-56, 175-178, 192-205)

ODN prowadził własne badania potrzeb szkoleniowych nauczycieli i dyrektorów. W celu zbierania informacji o potrzebach edukacyjnych na stronie internetowej Ośrodka www.odn.zgora.pl zamieszczono ankiety skierowane do dyrektorów placówek oraz nauczycieli dotyczące ich potrzeb edukacyjnych. Efektem zbieranych danych było pozyskanie informacji na temat aktualnych i potrzebnych nauczycielom obszarów doskonalenia zawodowego, które następnie służyły planowaniu na bieżąco form doskonalenia oraz oferty edukacyjnej na kolejny rok szkolny.

W 2019 r. ODN przeprowadził badanie diagnostyczne, w którym udział wzięło 150 nauczycieli różnych typów szkół i placówek.

W 2020 r. ODN przeprowadził badanie ankietowe potrzeb edukacyjnych nauczycieli oraz dyrektorów placówek z wykorzystaniem formularza Google umieszczonego na stronie internetowej Ośrodka²⁶.

Zgromadzono informacje dotyczące m.in. pożądanej tematyki szkoleń, czynników i kryteriów decydujących o wyborze form doskonalenia z oferty szkoleniowej ODN, proponowanych treści, form oraz elementów organizacji zajęć, decydujących o poziomie ich jakości.

Zgodnie z zasadami, wprowadzonymi zarządzeniem Dyrektora, ewaluacji podlegała każda, co najmniej pięciogodzinna, a od września 2020 r. - czterogodzinna forma doskonalenia. W ankietach, oprócz pytań dotyczących stopnia zadowolenia ze szkolenia oraz oceny jego poziomu merytorycznego i organizacyjnego, było zamieszczone m.in. pytanie otwarte: *Jaka tematyka zajęć mogłaby zainteresować Panią/Pana w przyszłości.*

²² Badaniem objęto plany pracy na lata szkolne 2019/2020 i 2021/2022.

²³ Były to m.in. zrealizowane w liczbie: kursy kwalifikacyjne i nadające uprawnienia - 8; kursy doskonalące - 256; warsztaty metodyczne - 194; seminaria - 23; konferencje - 9; szkolenia rad pedagogicznych - 137; webinaria - 46; sieci doskonalenia - 48, a także konsultacje indywidualne i grupowe - 2.052.

²⁴ W latach szkolnych 2019/2020 i 2021/2022 odpowiednio: 7.014, 7.860 i 7.496 osób.

²⁵ W roku szkolnym nie uruchomiono: 2019/2020 - 106 form doskonalenia, 2020/2021 - 136 form doskonalenia, 2021/2022 - 102 form doskonalenia.

²⁶ W badaniu udział wzięły 364 osoby, które wskazały obszary doskonalenia kompetencji.

(akta kontroli str. 18-31, 32-43, 146-157, 206-246)

ODN w ramach współpracy z Centralną i Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Poznaniu uczestniczył w konsultacjach w zakresie egzaminów zewnętrznych oraz zapraszał przedstawicieli ww. instytucji do prowadzenia szkoleń z nauczycielami.

ODN współpracował z Lubuskim Kuratorem Oświaty przy w realizacji Programu Lubuskiego Kuratora Oświaty *Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia*, przygotowując corocznie ofertę działań, w które byli zaangażowani nauczyciele doradcy metodyczni oraz nauczyciele konsultanci²⁷.

W programie *Między Piramidą Masłowa a Taksonomią Blooma* w którym udział wzięło dziesięć placówek oświatowych, nauczyciele-doradcy metodyczni uczestniczyli w obserwacji lekcji prowadzonych przez nauczycieli przedmiotów egzaminacyjnych.

Ośrodek współpracował również z organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe w zakresie realizacji szkoleń dla nauczycieli w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS. Podczas zajęć szkoleniowych były prowadzone różne formy diagnozy potrzeb edukacyjnych nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego²⁸.

(akta kontroli str. 206-246)

W zakresie współdziałania ODN z Lubuskim Kuratorem Oświaty, organami prowadzącymi, dyrektorami szkół i nauczycielami pod kątem diagnozowania potrzeb w zakresie doskonalenia nauczycieli, Dyrektor Ośrodka wskazała, iż *Lubuskie Kuratorium Oświaty prowadziło własne badania oraz publikowało na swojej stronie internetowej raporty z prowadzonego nadzoru pedagogicznego. ODN wykorzystywał te dane w projektowaniu form doskonalenia. Podczas konsultacji z dyrektorami, zgłaszane były potrzeby w zakresie doskonalenia nauczycieli danej szkoły i w oparciu o nie opracowywano plan doskonalenia zawodowego nauczycieli szkoły/placówki. Również w realizacji wspomaganie szkół i placówek, temat potrzeb edukacyjnych nauczycieli zawsze był poruszany na pierwszym etapie konstruowania planu wspomaganie placówki.*

ODN wprowadzał formy doskonalenia zawodowego i konsultacji w formie zdalnej. Na stronie www.odn.zgora.pl²⁹, zamieszczane były informacje dotyczące wykorzystania narzędzi IT³⁰.

Dyrektor wyjaśniła, iż *w II półroczu roku szkolnego 2019/2020, odpowiadając na uwarunkowania pandemiczne i oczekiwania nauczycieli, oferta edukacyjna ODN była realizowana w zdecydowanej większości w formie zdalnej. W tym okresie działalność edukacyjna Ośrodka prowadzona była poprzez publikowanie na stronie internetowej Ośrodka rekomendowanych przez nauczycieli konsultantów oraz doradców metodycznych materiałów metodycznych, w tym także autorskich scenariuszy zajęć zdalnych, udzielanie konsultacji on-line, prowadzenie na Facebooku sieci wsparcia w zakresie organizacji nauczania zdalnego, organizowane i prowadzenie form*

²⁷ W latach szkolnych 2019/2020-2021/2022 w ramach programu zrealizowano odpowiednio: 142, 363 i 431 form doskonalenia, w których wzięło udział odpowiednio 2480, 4008 i 4086 uczestników. Doskonalenie zawodowe prowadzono w następujących formach: warsztaty, szkolenia, sieci samodoskonalenia i współpracy, seminaria, seminaria projektowe, konferencje wojewódzkie.

²⁸ W roku szkolnym 2019/2020 Ośrodek współpracował z 5 gminami, a w latach 2020/2021-2021/2022 współpraca objęto po trzy gminy.

²⁹ W zakładce Materiały do nauczania on-line.

³⁰ Znajdowały się tam propozycje narzędzi i metod stosowanych w edukacji zdalnej oraz scenariusze zajęć, opracowane do każdego przedmiotu nauczania przez nauczycieli - doradców metodycznych ODN.

zdalnych, m.in.: szkoleń, kursów językowych, kursu kwalifikacyjnego z zakresu wczesnego nauczania języka angielskiego, konferencji metodycznych.

Wśród realizowanych szkoleń były m.in. formy doskonalenia wynikające z realizacji kierunków polityki oświatowej państwa, bezpośrednio odnoszących się do edukacji zdalnej i sytuacji kryzysowej wśród dzieci i młodzieży, wywołanej pandemią.

ODN realizował także projekt grantowy Ośrodka Rozwoju Edukacji *Lubuskie nauczyciel* dotyczący wspierania szkół i przedszkoli w prowadzeniu edukacji zdalnej.

W zakresie integracji uczniów z zagranicy Ośrodek realizował w latach 2019-2020 projekt *Synergia – wsparcie uczniów obcojęzycznych*, w ramach którego przeprowadzono szkolenia i konsultacje dla nauczycieli.

ODN w celu zapewnienia uczniom z Ukrainy właściwych warunków do nauki i wsparcia metodycznego oraz pedagogicznego polskich nauczycieli, zamieścił na swojej stronie internetowej w zakładce *Uczniowie ukraińscy* linki do materiałów i scenariuszy lekcji związane z realizacją obowiązku szkolnego oraz integracją uczniów-uchodźców z Ukrainy³¹.

ODN przeprowadził także szereg konferencji metodycznych i szkoleń dla nauczycieli poszczególnych przedmiotów oraz szkolenia w zakresie nauki języków polskiego jako obcego oraz ukraińskiego³².

ODN w Zielonej Górze w planie pracy na każdy rok szkolny zamieszczał w ofercie edukacyjnej propozycję realizacji spotkań w ramach sieci samokształcenia i doskonalenia nauczycieli³³. Rejestracja w celu uczestnictwa w ww. formie odbywała się w formie elektronicznej (przez stronę internetową Ośrodka). Rejestracja ta jest aktywna przez cały rok szkolny, nauczyciel może dokonać rejestracji na dowolne spotkanie, nie ma obowiązku uczestnictwa we wszystkich spotkaniach sieci. Po realizacji sieci w danym roku szkolnym, każdy uczestnik otrzymuje zaświadczenie z faktyczną liczbą godzin, w których uczestniczył. W okresie objętym badaniem w sieciach współpracy uczestniczyło łącznie 409 osób³⁴.

Dyrektor Ośrodka wskazała, że *ODN stosuje i upowszechnia innowacyjne formy i metody pracy podczas realizacji oferty edukacyjnej. Do najbardziej cenionych przez nauczycieli należą m.in.: seminarium projektowe, polegające na wypracowaniu wraz z zespołem nauczycieli szkoły konkretnych programów, dokumentów, innowacyjnych rozwiązań oraz metoda word cafe, umożliwiająca efektywne prowadzenie dyskusji w dużej grupie uczestników, np. w licznej radzie pedagogicznej szkoły. Nowatorską metodą pracy z radami pedagogicznymi są tzw. „szkolenia szyte na miarę”- zgodnie z konkretnymi, aktualnymi potrzebami i możliwościami kadry szkoły/placówki.*

ODN w ramach realizacji zadania statutowego „Gromadzenie i udostępnianie informacji o formach kształcenia, dokształcania i doskonalenia zawodowego

³¹ Uczeń z Ukrainy w przedszkolu i szkole - od czego zacząć? (rekomendacje dla nauczycieli dotyczące nawiązywania kontaktu, diagnozy wstępnej, podstawowych zwrotów w języku ukraińskim); szkolenia i webinaria dla nauczycieli organizowane przez instytucje krajowe; materiały edukacyjne (mini-słowniczki, przewodniki metodyczne, pakiety edukacyjne; materiały dla rodziców dzieci z Ukrainy (poradniki w zakresie zasad przyjmowania do szkół, kierowania spraw do poszczególnych instytucji, słowniczki).

³² M.in.: Praca z dziećmi z doświadczeniem migracji na lekcjach języka polskiego; Praca z dzieckiem ukraińskim na lekcjach matematyki w szkole podstawowej; Praca z dzieckiem z doświadczeniem migracji w kl. I-III i w przedszkolu; Kursy języka polskiego jako obcego; Kurs elementarny języka ukraińskiego oraz konsultacje dla nauczycieli z zielonogórskich szkół.

³³ W planach pracy Ośrodka na lata szkolne 2019/2020-2021/2022 zaproponowano do realizacji odpowiednio 15, 14 i 21 sieci współpracy i samokształcenia. Zrealizowano odpowiednio 8 (pozostałe 7 z powodu pandemii zrealizowano w następnym roku), 19 i 21 sieci współpracy.

³⁴ W latach szkolnych 2019/2020-2021/2022 odpowiednio: 67, 177, 165 osób.

nauczycieli” na swojej stronie internetowej³⁵ zamieszczał m.in. aktualną ofertę szkoleń, materiały edukacyjne, informacje o formach doskonalenia zawodowego oraz możliwości udziału w programach edukacyjnych, projektach, konkursach prowadzonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, Lubuskiego Kuratora Oświaty, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz linki do dobrych praktyk, pisma lubuskich nauczycieli Grono, publikacji, badań edukacyjnych, a także materiały z wojewódzkich konferencji zorganizowanych przez ODN.

Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, iż *celem zamieszczania tych informacji było inspirowanie nauczycieli, proponowanie im nowatorskich i innowacyjnych rozwiązań metodycznych oraz zapoznawanie z aktualną wiedzą wynikającą z badań oraz innowacyjnymi tendencjami w zakresie edukacji.*

Ośrodek prowadził także konsultacje indywidualne i grupowe. W latach szkolnych objętych badaniem przeprowadzono łącznie 2.052 konsultacji, obejmując tą formą 2.923 osoby.

(akta kontroli str. 18-31, 45-56, 176-178, 192-205)

7 W latach szkolnych 2020/2021 i 2021/2022 ODN zrealizował po 87 form doskonalenia zawodowego³⁶ z zakresu metodyki nauczania wszystkich przedmiotów obowiązkowych na egzaminach ośmioklasisty i maturalnym³⁷. Ponadto Ośrodek zrealizował³⁸ cykl szkoleń rad pedagogicznych p.n. „Egzamin ósmoklasisty - stres czy szansa na sukces”. Łącznie w ww. formach uczestniczyło 1.549 i 1.380 osób.

Formy doskonalenia zawodowego, związane z nauczaniem przedmiotów obowiązkowych na egzaminach ósmoklasisty i egzaminie maturalnym stanowiły odpowiednio 7,8 % i 14,3 % wszystkich zrealizowanych form doskonalenia zawodowego, a liczba uczestników stanowiła odpowiednio 19,6 % i 16,0 % całkowitej liczby uczestników wszystkich zajęć. Zrealizowane formy doskonalenia były bezpłatne lub finansowane przez placówki i wpłaty uczestników³⁹.

(akta kontroli str. 180-191)

8 ODN w okresie objętym kontrolą zrealizował dwa kursy kwalifikacyjne, tj. kurs z zakresu zarządzania oświatą⁴⁰ oraz kurs wczesnego nauczania języka angielskiego⁴¹. Na podstawie dokumentacji źródłowej⁴² ustalono, że:

- Dyrektor Ośrodka złożyła do Lubuskiego Kuratora Oświaty wnioski o wyrażenie zgody na prowadzenie kursu kwalifikacyjnego wczesnego nauczania języka angielskiego⁴³, do którego dołączono wszystkie wskazane w § 21 ust 4 rozporządzenia PDN załączniki, tj.: szczegółowy plan i program kursu kwalifikacyjnego oraz termin kursu kwalifikacyjnego⁴⁴, wykaz osób⁴⁵ przewidzianych do realizacji zajęć ujętych w szczegółowym planie i programie

³⁵ www.odn.zgora.pl

³⁶ M.in. szkolenia, warsztaty, konferencje metodyczne, webinar w łącznej liczbie odpowiednio 372 i 377 godzin.

³⁷ Język polski - 23 i 28, matematyka - 22 i 15, język angielski - 18 i 15, język niemiecki - 11 i 15, biologia - 3 i 6, chemia - 3 i 1, historia - 3 i 1, geografia 4.

³⁸ W roku szkolnym 2021/2022.

³⁹ W latach szkolnych 2020/2021-2021/2022 liczba zrealizowanych form wyniosła odpowiednio: bezpłatnych - 55 i 75, finansowanych przez placówki – 3 i 0, finansowanych przez uczestników 30 i 25.

⁴⁰ Kurs odbywał się w okresie 26.01.2019 r. do 17.01.2020 r. Do udziału zgłosiło się 20 osób z czego 18 osób ukończyło kurs.

⁴¹ W kursie realizowanym od 11.01.2020 r. do 23.08.2020 r. brało udział 14 osób, z czego 13 ukończyło go z wynikiem pozytywnym.

⁴² Badaniem objęto dokumentację dotyczącą kursu kwalifikacyjnego wczesnego nauczania języka angielskiego.

⁴³ Pismem z dnia 04.12.2019 r.

⁴⁴ We wniosku jako termin realizacji kursu wskazano 11.01.2020 r. – 23.06.2020 r.

⁴⁵ Zawierający: imię i nazwisko osoby przewidzianej do prowadzenia zajęć, informację o kwalifikacjach i doświadczeniu zawodowym, z zakresu tematyki zajęć prowadzonych na kursie, posiadanych przez osobę przewidzianą do ich prowadzenia.

kursu kwalifikacyjnego, kryteria naboru uczestników oraz informację o warunkach lokalowych i wyposażeniu, umożliwiających prawidłową realizację zajęć.

- Okres realizacji kursu z uwagi na okresowe zawieszenie zajęć spowodowane przez Covid-19 uległ przedłużeniu⁴⁶ i zakończył się w dniu 23 sierpnia 2020 r.
- Z zapisów dziennika zajęć oraz sprawozdania z kursu kwalifikacyjnego wynika, iż w toku kursu zrealizowano plan i program wskazany we wniosku o udzielenie zgody na jego przeprowadzenie, a zajęcia na kursie prowadziły osoby wskazane we wniosku o udzielenie zgody na jego przeprowadzenie.
- Osoby uczestniczące w kursie spełniały kryteria naboru uczestników wskazane w załączniku do wniosku o wyrażenie zgody na przeprowadzenie kursu⁴⁷.
- W ramach oceny wewnętrznej prowadzenia kursu, jego uczestnicy wypełnili ankietę formatywną i sumatywną ewaluacji kursu kwalifikacyjnego, w których wskazali m.in. mocne strony kursu, proponowane zmiany⁴⁸.
- Zajęcia przeprowadzane w ramach kursu wpisywane były do dziennika zajęć, gdzie wskazywano: datę i temat zajęć, nazwę przedmiotu, godzinę rozpoczęcia i zakończenia zajęć oraz podpis prowadzącego zajęcia. Ponadto w dokumentacji kursu znajdują się listy obecności uczestników zajęć.
- Dyrektor Ośrodka przedstawiła Lubuskiemu Kuratorowi Oświaty w wymaganym terminie sprawozdanie z realizacji kursu kwalifikacyjnego.
- Uczestnicy kursu po zdaniu egzaminu odebrali dyplomy, co zostało potwierdzone wpisami w prowadzonej przez ODN księdze wydanych dyplomów⁴⁹.

(akta kontroli str. 92-116)

9 Dyrektor ODN na każdy rok szkolny sporządzała Plan nadzoru pedagogicznego. Plan⁵⁰ sporządzony został z uwzględnieniem podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa oraz wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora Ośrodka i określał: tematykę i terminy przeprowadzania kontroli⁵¹, zakres wspomaganie nauczycieli w realizacji ich zadań oraz plan obserwacji prowadzenia przez nauczycieli konsultantów i nauczycieli doradców metodycznych zajęć oraz innych czynności wynikających z działalności statutowej Ośrodka.

W latach szkolnych 2019/2020 – 2021/2022 w Ośrodku zatrudnionych było odpowiednio 18, 18 i 14 nauczycieli-doradców metodycznych. W ramach nadzoru pedagogicznego nad nauczycielami-doradcami metodycznymi:

⁴⁶ ODN zwrócił się pismem nr ODN.400.02.2020 z dnia 18.05.2020 r. do Lubuskiego Kuratora Oświaty o wyrażenie zgody na przedłużenie terminu realizacji kursu do 23.08.2020 r. Kurator pismem nr KO.I.5471.1.2019.PD z 29.05.2022 r. wyraził na to zgodę.

⁴⁷ Na kurs zakwalifikowano osoby: będące czynnymi nauczycielami, posiadające kwalifikacje do pracy w przedszkolach lub klasach I-III szkół podstawowych, legitymujące się świadectwem znajomości języka angielskiego w stopniu co najmniej podstawowym lub uzyskały pozytywny wynik przeprowadzonego przez organizatora kursu egzaminu wstępnego na poziomie średniozaawansowanym (B1+/B2).

⁴⁸ Mocne strony kursu (wysoka jakość materiałów dydaktycznych, bardzo dobre przygotowanie prowadzących, czas odpowiednio dostosowany do formy zajęć) oraz propozycję zmian (zastosowanie różnych materiałów dydaktycznych, więcej zajęć praktycznych, większa dynamika zajęć). Uczestnicy wskazali także, że organizacja kursu stwarzała warunki do efektywnego uczenia się, a otrzymane materiały będą przydatne w praktyce szkolnej.

⁴⁹ Księga zawiera: numer dyplomu, imię i nazwisko uczestnika kursu, jego własnoręczny podpis potwierdzający odbiór dyplomu, datę złożenia egzaminu, nazwę kursu, datę wydania dyplomu.

⁵⁰ Badaniem objęto rok szkolny 2021/2022.

⁵¹ Kontrola: przestrzegania przez nauczycieli konsultantów i nauczycieli doradców metodycznych przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, przebiegu procesów edukacyjnych w ośrodku oraz efektów działalności edukacyjnej oraz innej działalności statutowej Ośrodka.

- przeprowadzono kontrole dotyczące: dokumentowania realizacji form doskonalenia⁵², prowadzenia konsultacji⁵³;
- wspomagano nauczycieli-doradców metodycznych w realizacji ich działań poprzez doskonalenie kompetencji w zakresie prowadzenia kształcenia na odległość⁵⁴.

W celu oceny efektów działalności edukacyjnej Ośrodka, wszystkie formy doskonalenia trwające co najmniej cztery godziny dydaktyczne objęte zostały badaniami opinii ich uczestników.

(akta kontroli str.- 267-271)

10 W latach szkolnych 2019/2020 – 2021/2022 Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (dalej: *UMWL*) jako organ prowadzący zlecał Ośrodkowi zadania dodatkowe z zakresu doskonalenia zawodowego nauczycieli.

W roku szkolnym 2019/2020 ODN na zlecenie *UMWL* współorganizował Lubuski Edukacyjny Okrągły Stół⁵⁵, a także organizował warsztaty dla nauczycieli i uczniów w ramach Weekendowego Szlaku Naukowego⁵⁶. W latach szkolnych 2020/2021 – 2021/2022 ODN brał udział w pracach nad koncepcją wdrożenia projektu Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu centralnym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie. Powyższe zadanie zrealizowano w ramach budżetu placówki przyznanego w planie budżetowym ODN na dany rok oraz z konta dochodów własnych Ośrodka.

UMWL w roku szkolnym 2021/2022 przekazywał Ośrodkowi środki na realizację w ramach konsultacji dla nauczycieli i dyrektorów, zadań z zakresu wsparcia uczniów z Ukrainy, uczęszczających do lubuskich szkół oraz nauczycieli prowadzących z nimi zajęcia. Na realizację różnych zadań i wydatków związanych z pomocą obywatelom Ukrainy ODN otrzymał łącznie 96.126,62 złotych.

Powyższe zadania zostały zrealizowane i ujęte w sprawozdaniach z realizacji planu pracy ODN za poszczególne lata szkolne⁵⁷.

W okresie objętym kontrolą *UMWL* przeprowadził w ODN dwie kontrole problemowe zrealizowane przez Departament Infrastruktury Społecznej⁵⁸ oraz Biuro Audytu, Kontroli i Nadzoru Właścicielskiego⁵⁹.

W jednym przypadku⁶⁰ stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku informacji o stosowaniu ustawy Prawo zamówień publicznych, w części dokumentów braku opisu związanego z podatkiem VAT oraz podpisu osoby

⁵² Kontrola polegała na analizie dokumentacji realizacji form doskonalenia pod kątem jej kompletności i poprawności.

⁵³ Kontrola przestrzegania zasad dokumentowania konsultacji.

⁵⁴ Podjęte działania – udzielanie dofinansowania indywidualnego doskonalenia zawodowego kadry pedagogicznej, udział w grantach Lubuski e-nauczyciel.

⁵⁵ Spotkanie miało formę dyskusji panelowej, moderatorem panelu był nauczyciel konsultant ODN, a uczestnicy odpowiadali na pytania: jaka ma być szkoła przyszłości, czy razem możemy zmienić polską edukację, jakie bariery ma do pokonania oświata oraz jak to zrobić.

⁵⁶ Warsztaty dotyczyły samorządności uczniowskiej, pierwszej pomocy, eksperymentowania podczas nauki przedmiotów przyrodniczych, korzystania z TI oraz programowania.

⁵⁷ Ujęte jako: realizacja zadań dodatkowych nieujętych w planie pracy, Współpraca krajowa i zagraniczna, Inne zadania statutowe ośrodka –doskonalenie kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem.

⁵⁸ Kontrola nr DS.VII.1711.5.2020 dotycząca: gospodarki finansowej, procedur kontroli zarządczej, rozpatrywania wpływających skarg i wniosków oraz działalności statutowej za okres 2019 r.

⁵⁹ Kontrola nr BAK.I.1711.12.2021; dotycząca realizacji planu finansowego, regulowania zobowiązań, windykacji należności, funkcjonowania kontroli zarządczej, inwentaryzacji oraz realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli znak BAK.I.1711.10.2018.

⁶⁰ Kontrola przeprowadzona przez Departament Infrastruktury Społecznej.

zatwierdzającej/przyporządkowującej oraz błędów pisarskich w dokumentach kadrowych. Zostały one usunięte, o czym Ośrodek powiadomił organ nadzorujący⁶¹. W przypadku drugiej kontroli działalność Ośrodka została oceniona pozytywnie i nie wydano zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 18-43, 206-246, 271-276)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zielona Góra, 28 lutego 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. wicedyrektor

Włodzimierz Stobrawa

Kontroler

Tomasz Przybysz

Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

⁶¹ Pismem znak ODN.071.03.2020 z 05.01.2021 r.